

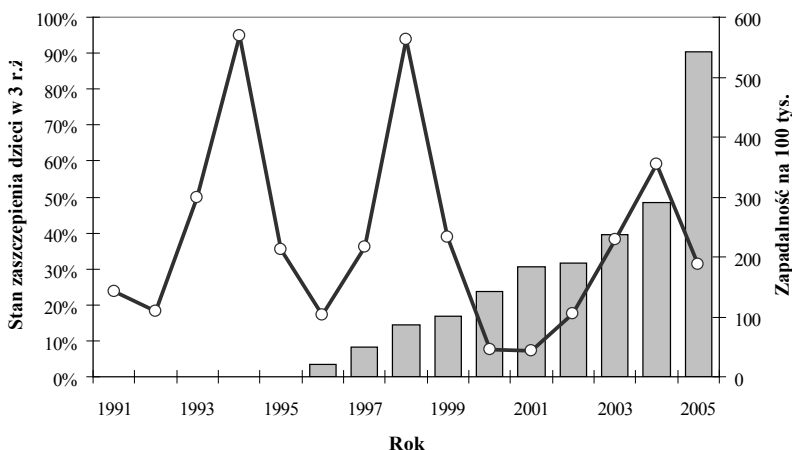
Paweł Stefanoff

ŚWINKA W 2005 ROKU

Słowa kluczowe: świnka, nagminne zapalenie przyusznic, epidemiologia, Polska, rok 2005

Key words: mumps, epidemiology, Poland, 2005

W 2005 roku zarejestrowano 71 945 zachorowań na świnkę, o blisko 50% mniej niż w 2004 roku, jednak prawie 1,8-krotnie więcej niż mediana w latach 1999-2003, w których miał miejsce okres międzyepidemiczny świnki (ryc. 1). Ogólna zapadalność w Polsce w 2005 r. wyniosła 188,5 na 100 000 mieszkańców. Przed zarejestrowaniem w Polsce szczepionek przeciwko śwince obserwowano okresowy wzrost zachorowań w cyklach 3-4-letnich. Systematyczne zwiększanie odsetka zaszczepionych dzieci wpłynęło na opóźnienie i spłaszczenie szczytu wzrostu zapadalności, który wystąpił w 2002 r. (ryc. 1). Zwraca uwagę większe, w porównaniu do 2004 r., zróżnicowanie terytorialne zapadalności, od 24,6 w woj. lubuskim do 440,3 w woj. świętokrzyskim (blisko 18-krotna różnica). W 2005 r. odnotowano znaczny, tj. 18-krotny spadek zapadalności w porównaniu do roku 2004 wystąpił



Ryc. 1. Świnka w Polsce w latach 1991-2005. Zapadalność na 100 000 ludności i stan zaszczepienia dzieci w 3 r.ż.

Fig. 1. Mumps in Poland in 1991-2005. Incidence per 100 000 population and vaccine coverage among 3-year old children

Tabela I. Świnka w Polsce w latach 1999-2005. Liczba zachorowań i zapadalność na 100 000 ludności wg województw

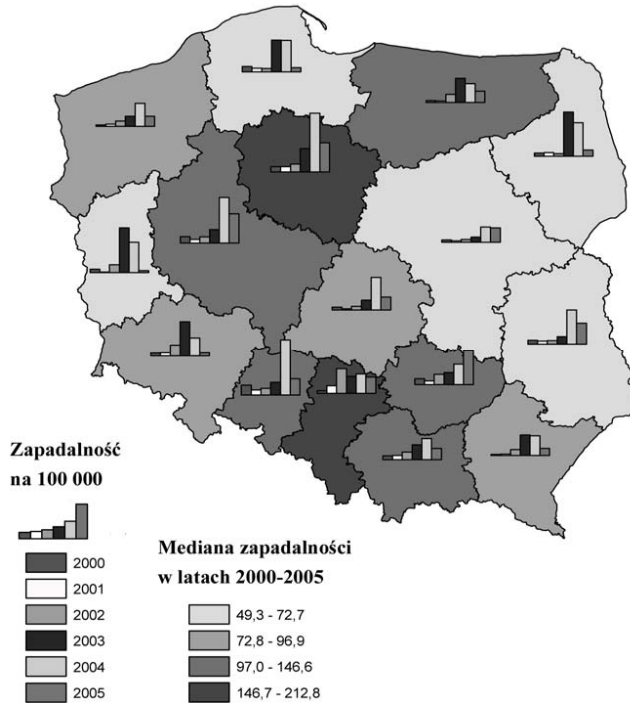
Table I. Mumps in Poland in 1999-2005. Number of cases and incidence per 100 000 population by voivodeship

Województwo	Mediana 1999-2003		2004		2005		hospitalizacja	
	zachorowania	zapadalność	zachorowania	zapadalność	zachorowania	zapadalność	hospitalizacja	
							liczba	%
POLSKA	39 978	104,6	135 179	354,1	71 945	188,5	3 105	4,32
1. Dolnośląskie	4 031	138,6	6 803	234,9	1 151	39,8	26	2,26
2. Kujawsko-pomorskie	1 708	81,3	15 514	750,4	7 687	371,8	270	3,51
3. Lubelskie	1 092	48,9	9 581	437,9	5 887	269,8	454	7,71
4. Lubuskie	1 032	102,3	3 932	389,6	248	24,6	3	1,21
5. Łódzkie	1 238	47,4	10 790	416,2	4 281	165,8	248	5,79
6. Małopolskie	3 070	94,9	8 772	269,4	4 699	144,0	253	5,38
7. Mazowieckie	1 728	33,7	9 871	192,1	9 353	181,6	550	5,88
8. Opolskie	1 364	125,5	7 508	712,5	2 211	210,7	45	2,04
9. Podkarpackie	1 614	76,7	5 318	253,6	1 922	91,6	67	3,49
10. Podlaskie	541	44,3	5 136	426,6	951	79,2	75	7,89
11. Pomorskie	1 458	66,4	8 831	402,8	1 171	53,3	84	7,17
12. Śląskie	7 946	163,0	11 674	248,0	9 837	209,6	165	1,68
13. Świętokrzyskie	1 767	136,2	3 391	262,8	5 664	440,3	149	2,63
14. Warmińsko-mazurskie	1 519	106,3	3 464	242,5	2 059	144,1	32	1,55
15. Wielkopolskie	2 853	85,0	19 627	583,8	12 669	376,1	623	4,92
16. Zachodniopomorskie	1 132	66,7	4 967	292,9	2 155	127,2	61	2,83

w województwach lubuskim - z 389,6 w 2004 r. do 24,6 w 2005 r. oraz 7,5-krotny spadek w woj. pomorskim - z 402,8 w 2004 r. do 53,3 w 2005 r. Tylko w województwie świętokrzyskim odnotowano wzrost zapadalności z 262,8 w 2004 r. do 440,3 w 2005 r. (tab. I). Zapadalność na świnkę w latach 2000-2006 wykazuje znaczne zróżnicowanie regionalne, które może wynikać z różnic w czułości nadzoru w poszczególnych regionach kraju, jak również z występowania okresowych ognisk zachorowań (ryc. 2).

W Polsce szczepienie przeciwko śwince znajdowało się do 2003 roku na liście szczepień zalecanych, a od końca roku 2003 jest obowiązkowe dla dzieci w 2 roku życia. W 2005 roku stopień zaszczepienia przeciwko śwince w skali kraju dzieci w 3 roku życia osiągnął 90,5%. W poszczególnych województwach odsetki te wahały się od 80,0% w woj. warmińsko-mazurskim do 93,7% w woj. dolnośląskim. Porównując stopień zaszczepienia populacji wg województw z notowaną tam zapadalnością, nie stwierdza się jednakże prostej, istotnej statystycznie, zależności.

Zachorowania wśród dzieci i młodzieży do lat 14 stanowiły 86,7% ogółu przypadków. Jak co roku największą zapadalność odnotowano w grupie wieku od 5 do 9 lat – 1 569,7 na 100 000 (1 789,1 na 100 000 wśród ośmiolatków), następnie wśród dzieci w wieku od 10 do 14 lat – 1 001,1 na 100 000 i wśród dzieci do 4 roku życia - 332,1 na 100 000. Zapadalność wśród dorosłych była znacznie niższa (tab. II). W ostatnim dziesięcioleciu obserwuje się systematyczne zwiększanie odsetka liczby zachorowań wśród dzieci starszych, powyżej



Ryc. 2. Świnka w Polsce w latach 2000-2005. Zapadalność na 100 000 ludności według województw

Fig. 2. Mumps in Poland in 1991-2005. Incidence per 100 000 population by voivodeship

15 r.ż., natomiast zmniejszanie się udziału dzieci do 5 r.ż. (ryc. 2). Ma to niewątpliwie związek z obserwowaną w tym okresie systematyczną poprawą wykonawstwa szczepień. Obecnie stosowane powszechne szczepienia nie będą w pełni skuteczne w zapobieganiu chorobie wśród najbardziej dotkniętych nią dzieci w wieku wczesnoszkolnym, dopóki nie obejmie się szczepieniami wszystkich roczników uczęszczających do kolejnych klas szkoły podstawowej.

Zapadalność mężczyzn w 2005 r., podobnie jak w latach ubiegłych, była wyższa niż kobiet - odpowiednio 203,6 i 174,4 na 100 000. Zależność taką stwierdzono we wszystkich grupach wieku, oprócz grup wieku 20-39 oraz powyżej 50 lat, w których kobiety w większym stopniu niż mężczyźni zakażają się od swoich dzieci i wnuków. Zapadalność wśród mieszkańców wsi wynosiła 255,4 na 100 000 i była wyższa niż wśród mieszkańców miast (146,6). Nieznacznie wyższą zapadalność obserwowano w miastach u dzieci w wieku 4-5 lat, z powodu częstszego uczęszczania przez nie do przedszkoli. W wieku 4-5 lat średnia zapadalność wynosiła 975,05 na 100 000 w miastach i 903,2 na 100 000 na wsi. W starszych grupach wieku zapadalność była wyższa w środowisku wiejskim.

W 2005 r. 78,6% zachorowań wystąpiło od stycznia do czerwca. Najmniej zachorowań rejestrowano jesienią (930 we wrześniu). Hospitalizowano 4,3% chorych na świnkę, podobnie jak w 2004 roku (4,5%). W 2005 r. nie stwierdzono zgonów z powodu świnki.

Tabela II. Świnka w Polsce w latach 2004-2005. Zapadalność i rozkład procentowy wg wieku
 Table II. Mumps in Poland in 2004-2005. Incidence per 100 000 and percentage in age groups

Wiek w latach	2004		2005	
	zapadalność	%	zapadalność	%
0 - 4	718,4	9,6	332,1	8,3
0	118,0	0,3	57,6	0,3
1	265,5	0,7	85,9	0,4
2	560,3	1,5	216,2	1,1
3	981,3	2,7	462,8	2,3
4	1 589,8	4,5	818,1	4,2
5 - 9	3 110,5	48,0	1 569,7	43,9
5	2 123,5	6,1	1 067,5	5,6
6	3 120,3	9,2	1 475,6	7,9
7	3 579,9	11,0	1 782,9	9,9
8	3 461,2	11,1	1 789,1	10,4
9	3 176,1	10,6	1 684,8	10,1
10 - 14	1 646,2	31,5	1 001,1	34,5
15 - 19	296,4	6,7	200,6	8,2
20 - 29	44,4	2,1	28,4	2,5
30 - 39	36,6	1,4	22,4	1,6
40 +	6,2	0,8	4,1	1,0
Ogółem	354,1	100,0	188,5	100,0

P Stefanoff

MUMPS IN POLAND IN 2005

SUMMARY

In 2005, 71,945 cases of mumps were reported in Poland. The incidence (188.5 per 100,000) was lower compared to 2004 (354.1), when the highest mumps incidence was recorded since 1999. The recently observed improvement in the epidemiological situation of mumps (trend towards lower and less frequent epidemic peaks) reflect the use of measles-mumps-rubella vaccine which was increasingly acquired by parents at their own expense during the last decade. Mandatory, free of charge, vaccination of children aged 13-14 months with trivalent measles-mumps-rubella vaccine was implemented at the end of 2003. The vaccination coverage among 3-year olds in 2005 reached 90,5%. Approximately 4.3% of cases were hospitalized (3,105) and no deaths attributed to mumps were reported. Children 5-9 year old were the most affected age group (incidence 1,569.7 per 100,000).

Adres autora:

Dr n. med. Paweł Stefanoff
 Zakład Epidemiologii Państwowego Zakładu Higieny
 ul. Chocimska 24, 00-791 Warszawa
 e-mail: pstefanoff@pzh.gov.pl